

СТАНОВИЩЕ

във връзка с процедура за защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ на **тема** „Промени в качествените и икономическите показатели във винопроизводството при употребата на ензимни препарати“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, в професионално направление: 3.8. Икономика, по докторска програма: Икономика и управление (индустрия)

Автор: Стефан Деянов Георгиев, редовен докторант към катедра „Управление и количествени методи в икономиката“ във ФИСН при ПУ „П. Хилендарски“

Автор на становището: Галина Мирчева Илиева, професор в професионално направление: 3.8. Икономика, доктор по Информатика, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Настоящото становище е изготвено на основание Заповед № РД-21-1116/25.05.2023 г. на Ректора на Пловдивски университет “Паисий Хилендарски” – проф. д-р Румен Младенов въз основа на решение (Протокол № 178/19.05.2023 г.) на ФС на Факултета по икономически и социални науки (ФИСН) и доклад на проф. д-р Станислав Иванов Кабаиванов, декан на ФИСН, в съответствие с Чл. 4. на ЗРАСРБ, Чл. 2. (2), Чл. 30. (3) на Правилника за приложение на ЗРАСРБ и Чл. 37. (1) на Правилника за развитие на академичния състав на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ (ПРАСПУ). С цитираната заповед съм назначена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Промени в качествените и икономическите показатели във винопроизводството при употребата на ензимни препарати“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, в професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма Икономика и управление (индустрия). Научен ръководител е доц. д-р Таня Петрова Янкова-Лилова.

Стефан Деянов Георгиев се дипломира като Магистър (Инженер-технолог) със специалност „Технолог по виното и пивото“ в Университета по хранителни технологии (тогава Висш институт по хранително-вкусова промишленост) . Впоследствие придобива и магистърска степен по „Финансов мениджмънт“ в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“. Владее руски и английски език.

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Във връзка с глобализацията на икономиката, лозаро-винарският сектор е подложен на силен натиск от нови страни производители. За да запазят конкурентоспособността си на европейския и световния пазар, производителите на вино трябва да внедряват продуктови и производствени иновации. Такава иновация са ензимите, които не само подобряват аромата на гроздето и задържат цвета на виното, но и предизвикват по-бърза ферментация на мъстта, по-висок производствен добив и висококачествен завършен продукт. Прилагането на ензими в процеса на винификация се нуждае от прецизно количествено идентифициране на третирането. По този начин намалява въздействието върху околната среда, редуцират се разходите за ресурси и същевременно нараства ефективността на винопроизводството. На базата на казаното дотук, може да се направи заключение, че темата на дисертационния труд е значима и актуална.

Дисертационният труд е фокусиран върху изследването на теоретичната основа и практическото прилагане на ензимни препарати (ЕП) във винопроизводството при процеса на трансформация на гроздето във вино. Докторското изследване обхваща седем задачи.

3. Познаване на проблема

Проучени са множество литературни източници в изследваната проблематика. Стефан Георгиев познава добре основните аспекти на проектирането на винарни (производствена, инженерингова и развойна дейност) и особеностите на бизнес процесите във винопроизводството.

4. Методика на изследването

За постигане на целите в дисертационния труд докторантът следва следната схема: 1) проучване и анализиране специализирана литература, свързана с предмета на изследване; 2) разработване на концептуален модел за изследване влиянието на ЕП и избраната технология върху икономическите параметри на винопроизводствените предприятия; 3) представяне на експерименти различни ензимни препарати и 4) сравнителен анализ на получените резултати.

Методиката, приложена от докторант Стефан Георгиев е подходяща и позволява да се решат поставените задачи и да се постигнат набелязаните цели.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд съдържа общо 292 страници и е структуриран в увод, изложение в три глави, заключение и списък на използваната литература. Основният текст е 131 страници, като допълнително има представени и осем приложения (анкетни карти, таблици и гра-

фични изображения на експериментални данни), които са в обем от 151 страници. Използваните източници са общо 113 на брой, от които 78 на български, 34 на английски и 1 на френски език.

В първа глава е направено проучване на видовете икономическа ефективност и инвестиции, технологичните аспекти на винопроизводството, видовете ЕП и тяхното предназначение. Създаден е концептуален модел за оценяване на качествените и икономически показатели във винопроизводството и детайлно е описан алгоритъмът за неговото практическо прилагане. Във втора глава е представено експериментално проучване на употребата на промишлени ЕП при винификация на червено грозде. В трета глава се анализира и сравнява дейността на две винарски предприятия, работещи по традиционна (без ензими) и иновативна (с ензими) технология за производство на вина според модела, представен в Глава 1. В Заключение са обобщени и систематизирани получените резултати по Задача 1. – Задача 7., като са посочени основните научни, научно-приложни и приложни приноси на дисертационния труд. Формулирани са перспективи за бъдещо развитие на дисертационната тематика.

Получените резултати потвърждават хипотезата на дисертационния труд. Те са значими и представляват принос в разработването на технологични иновации с висок икономически ефект.

Основните приноси на докторанта са научни, научно-приложни и приложни. Научните приноси на дисертационното изследване са: разработен е концептуален модел за изследване на промените в качествените и икономическите показатели във винопроизводството при употребата на ензимни препарати. Идентифицирани са основните показатели, определящи качеството на червените вина, и е предложена многокритериална система за единна количествена оценка на качеството при винопроизводството. Научно-приложните приноси са: създадена е нова система за оценяване на цената на червените вина според тяхното качество и е проучен ефектът от прилагането на промишлени ензимни препарати върху качеството на червените вина и върху икономическите показатели на производството. Приложните приноси на дисертационното изследване са: направен е анализ на мненията на експерти за теглата на показателите, определящи качеството на червените вина и е проведен експеримент за ефекта на ензимните препарати върху качеството на червените вина, като се прилага единна количествена оценка.

6. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Във връзка с дисертационния труд докторантът е представил 3 публикации. Две от тях са на английски език, а една публикация е на български език. Само една публикация е в съавторство, като Стефан Георгиев е първи автор. Една от публикациите е статия в списание, а останалите две са публикувани в сборници на научни конференции. Една от публикациите е индексирани във световната наукометрична база от данни – Web of Science.

7. Оценка на автореферата

Представеният автореферат е изготвен съгласно изискванията на закона и съответните правилници, като представя постигнатите основни резултати и приноси.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Бих препоръчала на Стефан Георгиев да реализира декларираните от него перспективи за бъдещо развитие на изследванията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

От гореизложеното се вижда, че Стефан Деянов Георгиев е висококвалифициран експерт в областта на икономиката и управлението с натрупан опит и доказани постижения в тази област. Той притежава знания и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания. Това ми дава основание да заключа, че освен изпълнените минимални национални изисквания, дисертационният труд, авторефератът и представената научна продукция удовлетворяват изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за неговото прилагане, както и на Правилника на ПУ „Паисий Хилендарски“ и специфичните изисквания на Факултета по икономически и социални науки при ПУ за развитие на академичния състав, предявявани към кандидати за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Поради това **давам своята положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Стефан Деянов Георгиев в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика, Докторска програма: „Икономика и управление (индустрия)“.

15.06.2023 г.

Изготвил становището:

гр. Пловдив

(проф. д-р Галина Илиева)